

Smerom k zelenému rastu

Zhrnutie v slovenčine

- Zelený rast predstavuje cestu podpory ekonomického rastu a rozvoja a zároveň ochranu prírodných zdrojov, aby sme mohli naďalej využívať prostriedky a environmentálne služby, od ktorých závisí naša prosperita. Preto je potrebné podporovať investície a inovácie, ktoré budú základom pre udržateľný rast a umožnia vznik nových ekonomických príležitostí.
- Návrat k „zabehnutému“ modelu by bol nerozumný a v konečnom dôsledku neudržateľný, s rizikami, ktoré pre ekonomický rast a rozvoj predstavujú náklady a obmedzenia spojené s ľudským kapitálom. Mohol by viesť k nedostatku vody a ďalších prostriedkov, zvýšenému znečisteniu ovzdušia a vodných zdrojov, klimatickým zmenám a strate biodiverzity. Tieto dôsledky by boli nezvratné, preto je potrebné prijať stratégie, pomocou ktorých sa dosiahne ekologickejší rast.

Zdroje zeleného rastu

Zelený rast má potenciál vyriešiť ekonomické a environmentálne problémy a otvoriť prístup k novým zdrojom rastu prostredníctvom nasledujúcich kanálov:

- **Produktivita:** Stimuly na podporu väčšej efektívnosti pri využívaní prostriedkov a prírodných zdrojov: zvýšenie produktivity, zníženie odpadu a spotreby energie, sprístupnenie zdrojov na čo najlepšie využitie.
- **Inovácia:** Príležitosti na inováciu stimulované politickými opatreniami a rámcovými podmienkami, ktoré umožnia riešiť environmentálne problémy novými spôsobmi.
- **Nové trhy:** Vytváranie nových trhov stimuláciou dopytu po ekologických technológiách, tovare a službách, vytváranie potenciálu pre nové pracovné príležitosti.
- **Dôvera:** Vybudovanie dôvery investorov vďaka lepšej predvídateľnosti a stabilite opatrení, akými vlády budú riešiť najväčšie environmentálne problémy.
- **Stabilita:** Stabilnejšie makroekonomické podmienky, menšie výkyvy v cenách prostriedkov a podpora fiškálnej konsolidácie, napríklad prehodnotením zloženia a efektívnosti verejných výdavkov a zvýšením výnosov vďaka spoplatneniu znečisťovania.

Môže sa tiež znížiť riziko negatívnych vplyvov na rast, akými sú:

- **nedostatok prostriedkov**, ktorý zvyšuje investičné náklady, napríklad pri potrebe kapitálovo náročnej infraštruktúry v dôsledku vyčerpania zásob vody alebo poklesu jej kvality (napr. zariadenia na desalinizáciu). Z tohto pohľadu môže byť strata prírodného kapitálu vyššia než zisky z ekonomickej aktivity, čo by brzdilo smerovanie k udržateľnému rastu;
- **nerovnováha** prírodných systémov tiež zvyšuje riziko závažných, náhlych a potenciálne nezvratných dôsledkov zanechávajúcich veľké škody, ktoré postihli napríklad niektoré populácie rýb a môžu sa prejaviť aj v biodiverzite ako následok trvalých klimatických zmien. Pokusy o identifikáciu možnej hranice ukazujú, že v niektorých prípadoch, ako sú napríklad klimatické zmeny, globálny kolobeh dusíka alebo strata biodiverzity, už bola táto hranica prekročená.

Rámec pre zelený rast

Na implementáciu stratégií podporujúcich zelený rast neexistuje jeden univerzálny recept. Cesta k ekologickému rastu hospodárstva závisí od politického a inštitucionálneho prostredia, od úrovne rozvoja, dotácií na prostriedky a od konkrétnych environmentálne citlivých bodov. Problémy a možnosti riešenia sa budú líšiť v rozvinutých, rýchlo sa rozvíjajúcich a rozvojových krajinách, a tiež v krajinách s rozdielnym ekonomickým a politickým prostredím.

Na druhej strane však existujú niektoré spoločné faktory, ktoré sa musia zohľadniť v každom prostredí. Základom každej stratégie zeleného rastu musí byť dobrá hospodárska politika. Flexibilná, dynamická ekonomika je pravdepodobne to najlepšie, čo podnieti rast a umožní prechod na ekologickejšiu cestu. Zelený rast si vyžaduje omnoho efektívnejšie využívanie prostriedkov, aby sa minimalizovala environmentálna záťaž. Efektívne využívanie a riadenie prostriedkov je kľúčovým cieľom hospodárskej politiky a bude potrebné prijať mnohé fiškálne a regulačné opatrenia, ktoré sa spravidla nespájajú so „zelenou“ agendou. V politike bude potrebné v každom prípade prijať široké spektrum opatrení, nielen tradičné ekologicky zamerané opatrenia.

Stratégia zeleného rastu je orientovaná na vzájomne sa podporujúce aspekty hospodárskej a environmentálnej politiky. Berie do úvahy plnú hodnotu prírodného kapitálu ako faktora produkcie a jeho rolu pri podpore rastu. Zameriava sa na nákladovo efektívne spôsoby znižovania environmentálnej záťaže, ktoré podporia smerovanie k novému modelom rastu bez prekročenia kritických environmentálnych hraníc na lokálnej, regionálnej alebo globálnej úrovni.

Kľúčovú úlohu bude zohrávať inovácia. Od existujúcich výrobných technológií a spotrebiteľského správania možno očakávať pozitívne výsledky iba do určitej miery, kým sa nedosiahne hranica, za ktorou bude mať vyčerpanie prírodného kapitálu negatívne dôsledky na celkový rast. Nevieme presne, kde táto hranica v jednotlivých oblastiach leží, ale vieme, že bez inovácií budú možnosti nahradenia (vyčerpaného) prírodného kapitálu reprodukovateľným

kapitálom obmedzené. Posúvaním tejto hranice môžu inovácie pomôcť oddeliť rast od vyčerpávania prírodného kapitálu.

Stratégia zeleného rastu pripúšťa, že zameranie na HDP ako ukazovateľ ekonomického pokroku prehliada prínos prírodných zdrojov k bohatstvu, zdraviu a prosperite. Preto zohľadňuje širšiu škálu ukazovateľov pokroku, ktoré hodnotia kvalitu a štruktúru rastu, ako aj vplyv na blahobyt a prosperitu obyvateľstva. V tomto a v mnohých ďalších ohľadoch je zelený rast nevyhnutnou súčasťou udržateľného rozvoja (rámček 1).

Hospodárske náklady vyplývajúce z emisií niektorých znečisťujúcich látok a prečerpávania niektorých zdrojov sú pomerne známe. Prínosy budú jasne viditeľné až po implementácii tých správnych opatrení. V niektorých prípadoch nemožno s istotou stanoviť veľkosť a načasovanie prínosov z udržiavania ekosystémov – t. j. prínosov prírodného prostredia pre človeka – pretože vzťahy medzi ekosystémami, klimatickými zmenami a biodiverzitou sú zložité. Jednako však môžu opatrenia, ktoré teraz podnikneme proti nepriaznivým, nezvratným či dokonca katastrofickým následkom, zabrániť výrazným ekonomickým stratám v budúcnosti.

Rozhodnutia vo sfére hospodárskej politiky musia zohľadňovať dlhší časový horizont. Modely rastu a technologické zmeny stavajú na sebe navzájom, čím vzniká závislosť ich vývoja a vzájomná technologická a inštitucionálna odkázanosť. Environmentálne dôsledky sú tiež kumulatívne a niekedy nezvratné. Tým vzniká silné prepojenie medzi dnešnými rozhodnutiami a budúcimi ekonomickými príležitosťami.

Rámček 1. Zelený rast a udržateľný rozvoj

Udržateľný rozvoj poskytuje pre zelený rast dôležitý kontext. Stratégia zeleného rastu OECD využíva širokú základňu analýz a politických plánov, ktoré boli výsledkom konferencie v Rio de Janeiro pred dvadsiatimi rokmi. V rámci tejto stratégie sa vyvinul jasný a konkrétny program na realizáciu mnohých cieľov pre udržateľný rozvoj, ktoré tam boli stanovené.

Zelený rast nie je náhradou za udržateľný rozvoj, ale mal by sa skôr pokladať za jeho súčasť. Jeho rozsah je užší, predstavuje operačný politický plán, ktorý by mohol prispieť k dosiahnutiu konkrétneho, merateľného pokroku na rozhraní medzi ekonomikou a životným prostredím. Zameriava sa na podporu nevyhnutných podmienok pre inovácie, investície a konkurencieschopnosť, ktoré by viedli ku vzniku nových zdrojov ekonomického rastu v súlade s pružnými ekosystémami.

Stratégie zeleného rastu musia venovať špeciálnu pozornosť mnohým sociálnym otázkam a problémom rovnosti, ktoré môžu vzniknúť ako priamy dôsledok uplatňovania ekologických princípov v ekonomike, a to na štátnej aj medzinárodnej úrovni. Je to nevyhnutná podmienka na úspešnú implementáciu politiky zeleného rastu. Stratégie by sa mali implementovať súčasne s iniciatívami orientovanými na širšie sociálne piliere udržateľného rozvoja.

Stratégia zeleného rastu navrhuje realizovateľný politický rámec, ktorý je dostatočne flexibilný na to, aby mohol byť prispôsobený podľa rozličných okolností a štádií vývoja v jednotlivých krajinách. Spolu s iniciatívami iných medzinárodných organizácií, ako sú UNEP, UNESCAP alebo Svetová banka, by mala stratégia zeleného rastu vypracovaná organizáciou OECD prispieť k dosiahnutiu cieľov konferencie Rio+20.

Aby bolo možné prijať tento rámec v rýchlo sa rozvíjajúcich a rozvojových krajinách, bude dôležitá zhoda politiky zeleného rastu s cieľmi znižovania chudoby. Zelený rast a redukcia chudoby sa navzájom značne dopĺňajú, čo možno využiť na urýchlenie dosahovania rozvojových cieľov milénia. K týmto cieľom patrí napríklad sprístupnenie efektívnejšej infraštruktúry pre obyvateľstvo (napr. vo vodohospodárstve a doprave), vylepšenie zlého zdravotného stavu obyvateľstva súvisiaceho so zhoršovaním stavu životného prostredia alebo zavádzanie účinných technológií, ktoré by znížili náklady, zvýšili produktivitu a zároveň zredukovali environmentálnu záťaž. Keďže prírodné zdroje sú vo veľkej miere sústredené v krajinách s nízkym príjmom, politika zeleného rastu môže znížiť zraniteľnosť voči environmentálnym rizikám a zvýšiť bezpečnosť živobytia chudobných osôb.

Základy stratégie zeleného rastu

Stratégie zeleného rastu musia podporovať ekologickejšie správanie firiem a spotrebiteľov, uľahčovať hladké a spravodlivé premiestňovanie pracovných pozícií, kapitálu a technológií smerom k ekologickejším aktivitám a poskytovať primerané stimuly a podporu pre ekologické inovácie. Chybná vládna politika, trhové obmedzenia a deformácie vedú k zlyhaniu trhu alebo z takéhoto zlyhania vznikajú, čo znamená, že medzi súkromnými výnosmi z ekonomickej aktivity a celkovými prínosmi pre spoločnosť je často veľká medzera. Cieľom politiky zeleného rastu je uzavrieť túto medzeru a zvýšiť výnosy zo „zelených“ investícií a inovácií. Ďalej sa usiluje o minimalizovanie distribučných dôsledkov zmeny pre znevýhodnené skupiny obyvateľov a o zvládnutie záporných ekonomických dôsledkov pre firmy pri súčasnom zachovaní stimulov na vyššiu hospodársku výkonnosť.

Na implementáciu stratégie zeleného rastu sa musí použiť kombinácia nástrojov, ktoré budú čerpať z dvoch širokých politických oblastí. Prvá oblasť zahŕňa rámcové podmienky, ktoré vzájomne posilňujú ekonomický rast a zachovanie prírodného kapitálu. Patria sem základné fiškálne a regulačné podmienky, napríklad daňová politika a politika hospodárskej súťaže. Ak sú správne navrhnuté a uplatňované, môžu maximalizovať efektívne rozdeľovanie zdrojov. Je to obvyklý program hospodárskej politiky doplnený myšlienkou, že pre životné prostredie môže byť rovnako dobrý ako pre ekonomiku. K tejto politike by sa mali pridať opatrenia na podporu inovácie (1), ktoré budú odmeňovať invenčné myšlienky nevyhnutné na to, aby sme prírodný kapitál využívali oveľa šetrnejšie a efektívnejšie.

Druhú oblasť predstavujú politické opatrenia zamerané na stimuláciu efektívneho využívania prírodných zdrojov a na zvýšenie ceny za znečisťovanie prostredia. Patrí sem kombinácia cenových a ďalších politických nástrojov. Príloha 1 k tejto správe obsahuje podrobné informácie o rozsiahlej skupine politických nástrojov na podporu zeleného rastu, ktoré patria do týchto dvoch oblastí.

Hoci situácia v jednotlivých krajinách je odlišná, ústrednou zložkou týchto opatrení by malo byť spolplatnenie znečisťovania prostredia a prečerpávania vzácnych prírodných zdrojov prostredníctvom mechanizmov, ako sú dane alebo systémy obchodovateľných povolení. Cenové mechanizmy povedú k snahe minimalizovať náklady na dosiahnutie daného cieľa a budú stimulovať ďalšie zvyšovanie efektívnosti a inovácie. Dôležité je aj to, že rozsiahlejšie zavedenie daní súvisiacich so životným prostredím môže zohrať úlohu pri daňovej reforme orientovanej na rast vďaka tomu, že pomôže (čiastočne) presunúť daňové zaťaženie z deformujúcich daní z príjmov právnických a fyzických osôb a sociálnych príspevkov. Prirodzenou súčasťou širšieho balíka fiškálnej konsolidácie môžu byť tiež dane za spotrebu energie a za emisie CO₂, ktoré môžu predstavovať lákavú alternatívu zvyšovania daňového zaťaženia práce a príjmov z podnikania či výrazného znižovania verejných výdavkov.

Trhové nástroje nie sú vhodné pre každú situáciu. V niektorých prípadoch môže byť vhodnejším riešením alebo aspoň dôležitým doplnkom trhových nástrojov dobre navrhnutá regulačná politika, aktívne opatrenia na podporu technológií a prístupy založené na dobrovoľníctve. Odozvu podnikov a spotrebiteľov na cenové signály možno v mnohých situáciách ešte posilniť informačnými opatreniami, ktoré upozornia na dôsledky poškodzovania životného prostredia konkrétnymi aktivitami a poukážu na dostupné ekologickejšie alternatívy.

Zmena cenových pomerov v ekonomike je len jednou časťou riešenia. Spoločnosť sa stáva závislá od inštitúcií a technológií, ktoré sú súčasťou bežného života. Sociálna a ekonomická zotrvačnosť môže byť taká silná, že dokonca ani rozsiahle zmeny cenových pomerov nedokážu správanie spoločnosti zmeniť. Na to, aby sa vytvorili podmienky na zásadný pokrok a vznikali nové modely výroby a spotreby, je nevyhnutný silný potenciál pre inovácie. Inovácia môže priniesť nové zdroje rastu, ktoré by brali do úvahy plnú hodnotu prírodného kapitálu pre spoločnosť a znížili by náklady na riešenie environmentálnych rizík. Stratégie zeleného rastu musia riešiť nasledujúce problémy spojené s ekologickou inováciou:

- Cena za mnohé environmentálne externality je príliš nízka alebo žiadna. Dôsledky takýchto externalít nemusíme chápať v plnom rozsahu. Napríklad cena emisií oxidu uhličitého môže prispieť k stimulácii inovácií, ktoré by riešili problém klimatických zmien. Aktuálne cenové úrovne emisií oxidu uhličitého sú však nízke a vzniká tým veľká medzera.
- Závislosť na predchádzajúcom vývoji a dominantné postavenie existujúcich technológií a systémov môže znížiť konkurencieschopnosť nových technológií, ich vstup na trh a ďalšie uplatnenie, preto môže byť v určitých prípadoch potrebná dočasná podpora. Nástroje na podporu inovácií musia byť starostlivo navrhnuté, aby podnietili vznik a rozšírenie efektívnych technológií a zároveň čo najviac obmedzili riziko vzájomnej závislosti technológií, nedostatočnej konkurencie a vytlačenia súkromných investícií.
- Prekážky obchodovania a investícií môžu spôsobiť vážne narušenie rozvoja a globálneho šírenia ekologických technológií. Eliminácia týchto prekážok a zabezpečenie efektívnej ochrany a uplatňovania práv duševného

vlastníctva sú nevyhnutnými podmienkami, ktoré podporia rozvoj a šírenie technológií a umožnia priame zahraničné investície a udeľovanie licencií.

Zelený rast bude tiež vyžadovať opatrenia na vybudovanie sieťovej infraštruktúry, ktorá bude kompatibilná s technológiami budúcej generácie, a to predovšetkým v oblastiach ako energetika, vodohospodárstvo, doprava a komunikačné siete. Investície do ekologickej infraštruktúry pomôžu vyhnúť sa vnútornej závislosti neefektívnych modelov rastu, ktoré môžu byť v konečnom dôsledku veľmi nákladné. Takéto investície môžu pozdvihnúť ekonomický rast a priniesť sociálne aj zdravotné výhody. V rozvojových ekonomikách budú príležitosti na vynechanie niektorých štádií a priamy prechod k novým formám rozvoja infraštruktúry. Vo väčšine krajín sa budú vyžadovať rozsiahle investície, preto bude potrebné využiť verejné aj súkromné financie. Môže to byť napríklad prostredníctvom partnerstiev verejného a súkromného sektora, kombinácie poplatkov a daní, podpory rozvoja, reformy regulačných obmedzení a signálov stabilnej dlhodobej politiky tak, aby sa podporili investície od najvýznamnejších inštitucionálnych partnerov.

Dôležitým faktorom úspechu stratégie zeleného rastu je napokon aj dobre vymedzený akčný rámec a jednotná množina kritérií pre hospodársku a environmentálnu politiku. Pri budovaní tohto rámca sa musí zabezpečiť vysoká miera koordinácie medzi ministerstvami a ďalšími úrovňami verejnej správy ako aj zúčastnenými stranami mimo verejnej správy, aby sa mohla identifikovať kombinácia politických opatrení vhodná pre lokálne podmienky. Vybudovanie zodpovedajúcich inštitucionálnych kapacít bude v mnohých prípadoch nevyhnutnou podmienkou na integráciu zeleného rastu do kľúčových ekonomických stratégií a ďalších vládnych politík a na zabezpečenie vedúceho postavenia pre finančné, ekonomické a environmentálne agentúry.

Zabezpečenie hladkých presunov na trhu práce

Zelený rast povedie k vytváraniu nových pracovných miest vrátane kvalifikovaných pozícií v novovznikajúcich aktivitách v rámci ekologických inovácií. Niektoré pracovné pozície však budú ohrozené, preto je potrebné uľahčiť presun pracovníkov zo sektorov s ubúdajúcimi pozíciami do rozširujúcich sa sektorov, napríklad takých, ktoré nahrádzajú aktivity znečisťujúce životné prostredie ekologickejšími alternatívami alebo poskytujú environmentálne služby.

Politika trhu práce by mala byť zameraná na ochranu zamestnanosti, nie pracovných miest. Mala by zabezpečiť, aby sa zamestnanci aj firmy dokázali rýchlo prispôsobiť zmenám, ktoré prináša zavádzanie ekologických princípov do ekonómie, a aby dokázali využiť nové príležitosti. Podpora presunu pracovníkov z pracovných miest v sektoroch s ubúdajúcimi pozíciami na pracovné miesta v rozširujúcich sa sektoroch môže tiež zabezpečiť spravodlivé rozdelenie prispôbovacích nákladov v dôsledku presunu (2). Budú potrebné nové zručnosti, čo si vyžiada príslušné opatrenia v oblasti vzdelávania. Aj keď mnohé zručnosti, ktoré sa využívali doteraz, budú užitočné stále, môže vzniknúť nesúlad medzi požadovanými a ponúkanými zručnosťami. Kľúčovou zložkou politiky trhu práce preto budú vzdelávacie a preškoloňovacie programy.

Miera prispôsobenia by sa nemala zveličovať. Napríklad výrazné zníženie emisií skleníkových plynov možno dosiahnuť len s minimálnymi dôsledkami na tempo rastu zamestnanosti. V skutočnosti sa môže výkonnosť trhu práce zlepšiť, ak sa príjmy zo spoplatnenia emisií oxidu uhličitého využijú na podporu dopytu po pracovnej sile. A navyše sa pritom neberie do úvahy pozitívny vplyv na zamestnanosť v dôsledku uplatňovania stratégií, ktoré podporujú zdroje zeleného rastu.

Riešenie otázok distribúcie

Zodpovedanie otázok súvisiacich s distribučnými dôsledkami zeleného rastu bude kľúčovou podmienkou prijatia zo strany verejnosti. Existuje všeobecná mienka, že distribučné efekty niektorých politických nástrojov budú nevyhnutne regresívne. Nemusí to byť pravda, avšak kým sa tieto otázky nebudú riešiť, o prijateľnosti niektorých kľúčových politických opatrení budú panovať pochybnosti.

Postupné zastavenie dotácií na fosílna palivá bude mať napríklad pozitívny vplyv na životné prostredie a ekonomiku ako celok, avšak z krátkodobého hľadiska môže priniesť negatívne následky pre niektoré národy alebo populačné skupiny. Strata spôsobená vyššími cenami paliva bude pre niektorých okamžite evidentná a výrazná, zatiaľ čo ekonomické, sociálne a environmentálne zisky sa prejavia až neskôr a nebudú také zjavné. Bude potrebné zaviesť

cielené kompenzačné opatrenia, predovšetkým na rozvíjajúcich sa trhoch, kde sú niektoré skupiny populácie mimoriadne zraniteľné zvýšením nákladov v spojitosti s prechodom na zelený rast.

Medzinárodná spolupráca na podporu zeleného rastu

Vytvorenie globálnej architektúry, ktorá by prispievala k zelenému rastu, si bude vyžadovať intenzívnejšiu medzinárodnú spoluprácu. Posilnenie opatrení na riadenie globálnych verejných statkov, predovšetkým v oblasti biodiverzity a klímy, bude kľúčovým faktorom na riešenie problémov s koordináciou a stimulmi. Dohody o klimatických zmenách, ktoré boli uzavreté na konferencii v Kankúne, poskytujú dôvod na optimistické vyhliadky, že pokrok je možný, ale treba sa oň trvalo usilovať. Finančné toky sa musia stať ťahúňom rastu a rozvoja a zároveň stimulom na zachovávanie kvality globálnych statkov.

Oficiálna rozvojová pomoc (ODA) môže naďalej zohrávať dôležitú úlohu pri vytváraní priaznivých podmienok pre zelený rast a zameriavať sa na oblasti, kde sú stimuly pre súkromné investície obmedzené a financie nedostatočné, vrátane základnej infraštruktúry a budovania personálnych aj inštitucionálnych kapacít. Intenzívnejšiu spoluprácu vo vede a technológiách bude musieť doplniť jednotnejší prístup k urýchľovaniu rozvoja a šírenia nových technológií a k budovaniu výskumných kapacít v rozvojových krajinách.

Zvýšené úsilie o vzostup globálneho obchodu a investičných tokov by mohlo podporiť udržateľný rast a rozširovanie ekologických technológií. Okrem toho je potrebné zaistiť, aby rozvojové vyhliadky nízkopríjmových krajín neboli ohrozené tzv. efektom „prelievania“ v domácom obchode a investičných opatreniach. Niektoré krajiny vyjadrili obavy, že ak sa do politického programu zeleného rastu dostanú protekcionistické záujmy, môže to ovplyvniť obchod a investície.

Hoci v súčasnosti sa investičný protekcionizmus spojený s politikou zeleného rastu nejaví ako závažný problém, táto oblasť by sa mala neprestajne sledovať. Okrúhly stôl o slobode investícií, ktorého hositeľom bola organizácia OECD, bude naďalej monitorovať investičné opatrenia a skúmať, či v nich nie je skrytý protekcionizmus. Jeho najnovšia publikácia s názvom *Harnessing Freedom of Investment for Green Growth* (Využitie slobody investícií na podporu zeleného rastu), ktorá je zameraná na vzájomné prepojenie cieľov environmentálnej a investičnej vládnej politiky, sa nachádza v prílohe 2.

Sledovanie pokroku smerom k zelenému rastu

Sledovanie pokroku smerom k zelenému rastu by malo vychádzať zo skupín ukazovateľov, ktoré popisujú a sledujú zmeny v nasledujúcich oblastiach: (i) produktivita vo využívaní environmentálnych statkov a prírodných zdrojov; (ii) základňa prírodných zdrojov; (iii) environmentálne rozmery kvality života; (iv) politické reakcie a ekonomické príležitosti. Pre každú z týchto skupín bol navrhnutý zoznam ukazovateľov v sprievodnej správe s názvom *Towards Green Growth: Monitoring progress - OECD Indicators* (Smerom k zelenému rastu: Sledovanie pokroku – ukazovatele OECD). Na tejto správe sa stále pracuje a bude sa ďalej dopĺňať s postupným získavaním údajov a vývojom konceptov.

Doterajšia práca ukazuje, že environmentálna produktivita a produktivita zdrojov stúpa. Hoci medzi jednotlivými krajinami sú výrazné rozdiely, rast HDP a ďalšie ukazovatele výstupov majú tendenciu predstihnúť rast environmentálnych vstupov do výrobného systému. Zvýšená environmentálna produktivita však nie je sprevádzaná absolútnym poklesom environmentálnej záťažou ani udržateľným využívaním niektorých prírodných zdrojov.

Ukazovatele „zelenej ekonomiky“ je potrebné interpretovať s opatrnosťou. Ak by sme súčasnú „zelenú ekonomiku“ posudzovali iba podľa veľkosti priemyselných odvetví zapojených do produkcie environmentálnych tovarov a služieb, bola by pomerne malá. Ekonomické príležitosti, podnikanie a inovácie v spojení so zeleným rastom však môžu vznikáť vo všetkých sektoroch, takže hodnotenie založené len na „zelenom“ priemysle by nezohľadňovalo ekonomickú dôležitosť aktivít súvisiacich so životným prostredím.

Ďalšie kroky stratégie zeleného rastu

Aby boli stratégie zeleného rastu v jednotlivých krajinách úspešné, musia sa začleniť do vládnej politiky. OECD k tomu môže prispieť mnohými spôsobmi. Rámec a politiku Súhrnnej správy (Synthesis Report) je možné prispôbiť podľa situácie v jednotlivých krajinách a poskytnúť usmernenia na nepretržitú analýzu vo forme posudkov pre každú krajinu. Takáto práca môže poskytnúť príležitosti na detailné hodnotenie spôsobu, akým politické opatrenia vo vzájomnej súčinnosti (alebo bez nej) podporujú zelený rast. Vývoj a zdokonaľovanie nástrojov na podporu zeleného rastu, ktoré dopĺňajú túto stratégiu, môžu ďalej podporovať implementáciu politiky na národnej úrovni.

Skúsenosti získané v rámci analýz jednotlivých krajín a všeobecného hodnotenia politiky by mohli viesť k vývoju analytického nástroja, ktorý by dokázal identifikovať politické priority každej krajiny na základe porovnávacej analýzy s inými krajinami, ktorá by odhalila úspešné praktiky. Tento nástroj by využíval dlhodobú prácu s ukazovateľmi zeleného rastu a problémami jeho merania. Z konfrontácie ukazovateľov s dostupnými a medzinárodné porovnateľnými údajmi vyplýva dôležitý program vývoja ukazovateľov. OECD bude v najbližších rokoch pracovať na tomto programe, aby sa zlepšili možnosti sledovania prechodu k zelenému rastu v krajinách OECD aj v ďalších krajinách.

Okrem toho je potrebná aj ďalšia analytická práca, ktorá by sa venovala nákladom a prínosom rôznych politických nástrojov. Štúdie špecifických problémov a sektorov prinesú konkrétnejšie informácie o dosahu smerovania k zelenému rastu v rôznych oblastiach. Predbežnými prioritami sú potravinárstvo a poľnohospodárstvo, energetika, vodohospodárstvo, biodiverzita a rozvojová spolupráca, ale aj politické opatrenia na rozvoj miest a vidieka.

Ďalšia práca OECD v oblasti zeleného rastu bude založená na prehlbujúcej sa spolupráci s ďalšími medzinárodnými organizáciami vrátane agentúr OSN, Svetovej banky a inštitútu Global Green Growth Institute a tiež s ďalšími zúčastnenými stranami. Takáto spolupráca umožní výmenu skúseností a osvedčených postupov a podporí medzinárodné dohody, ktoré by prispeli k zelenšiemu rastu v rozvinutých aj v rozvojových krajinách.

Poznámky:

- (1) Patria sem inovačné politiky spracované v dokumente *OECD Innovation Strategy* (Inovačná stratégia OECD).
- (2) Z tohto hľadiska môžu byť užitočné závery dokumentu *OECD Reassessed Job Strategy* (Prehodnotená stratégia zamestnanosti OECD).

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line knižkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights/

